

An abstract artwork featuring vertical stripes of torn paper. The stripes are primarily blue, green, and yellow, with some white and brown tones. The paper is torn and layered, creating a textured, three-dimensional effect. The background is a light blue sky with small, dark, bird-like silhouettes.

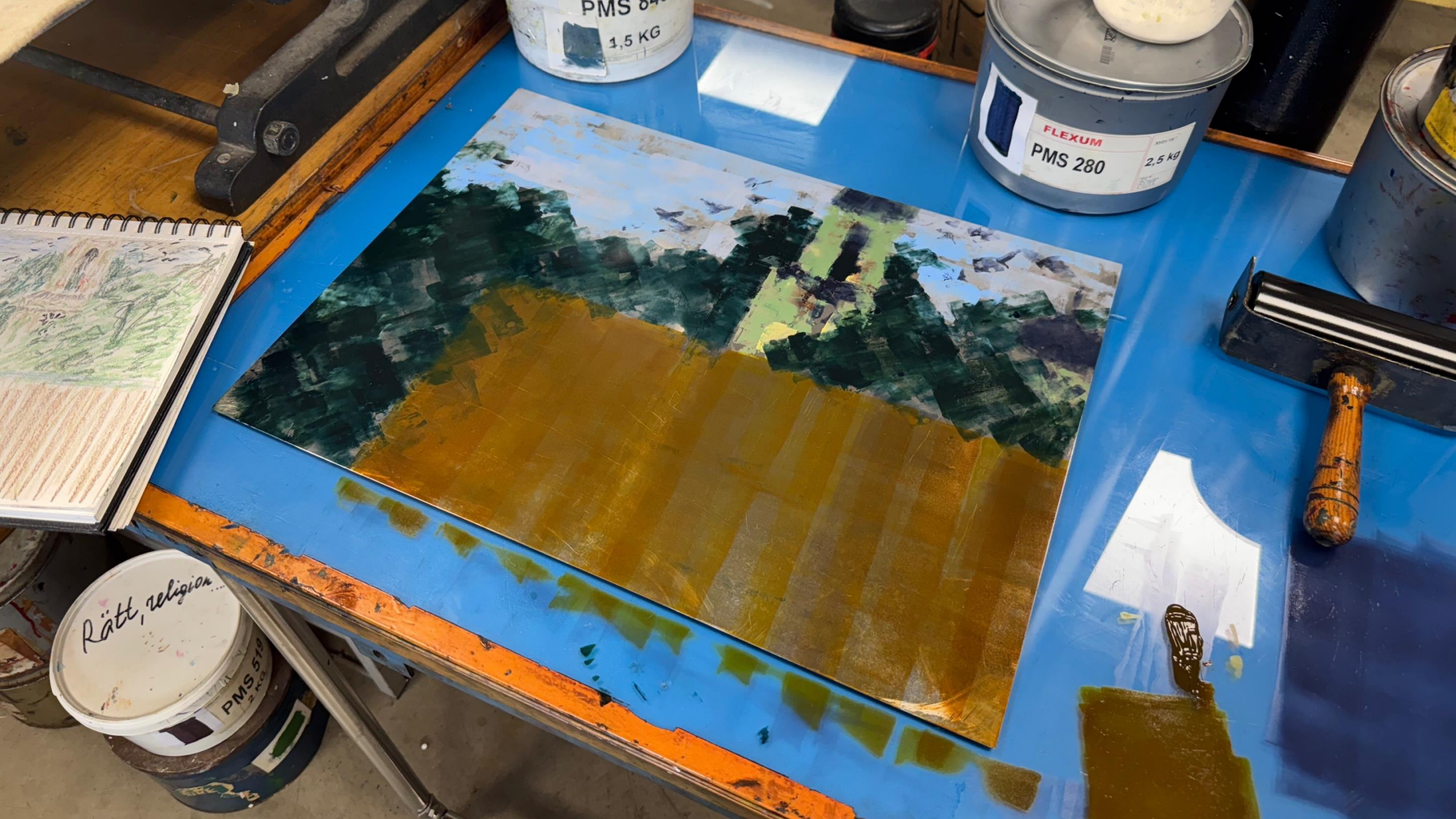
Jenni Sundqvist
Matkaraportti työharjoittelusta
TYPA Center, Tartto, Viro
kesäkuu 2026

Harjoittelijana TYPA Centerissä

Työharjoittelu TYPA Centerissä oli ensimmäisestä päivästä lähtien syväsukellus kuvataiteilijana kansainvälisessä työympäristössä toimimiseen. Olin sopinut tulevani kymmeneksi töihin ensimmäisenä työpäivänä. Kun kello alkoi lähestyä kymmentä, pöydän ympärille kerääntyi toinen toistaan mielenkiintoisempia ihmisiä, jotka puhuivat keskenään ranskaa, viroa ja englantia. Kävi ilmi, että pysyvän henkilökunnan lisäksi työpaikalla oli myös EU:n komission rahoittamia vapaaehtoisia Ranskasta ja Romaniasta, joiden kanssa tutustuin oitis.

Ensimmäisellä viikolla tehtävänäni oli tutustua työympäristöön ja ihmisiin: piirsin, seurasin opastettuja kierroksia ja kokeilin kirjapainolaitteita taidegrafiikan tekemiseen. Itsenäisen työskentelyn lomassa tutustuin kahteen Australiasta ja Etelä-Koreasta kotoisin oleviin residenssitaiteilijoihin. Kun heillä sitten myöhemmin kuukauden aikana oli näyttely tulossa, pääsin auttamaan näyttelyn ripustuksessa ja näkemään, mitkä töistä päätyvät esille.

Cliché-projekti

Toisella viikolla sain tehtäväkseni suunnitella linoleikkauksen TYPÄ Centerin kliseekokoelmaan, kun esihenkilölleni kävi ilmi, että olen kiinnostunut puupiirtämisestä. Hyödynsin olemassa olevaa kirja-aiheista luonnosta keväältä.

Kollegoideni pitämien opastettujen kierrosten aikana opin, että sanan klisee etymologia juontaa juurensa keskiajalta paljon käytetyistä puupiirroksista. Kun Johannes Gutenberg oli perustanut kirjapainon 1450-luvulla Saksaan, raamattua pystyttiin käsin kopioisen sijaan painaa. Painetun tekstin rinnalla hyödynnettiin kuvituksina puupiirustuksia. Samat puukaiverrukset saattoivat kiertää painotalosta toiseen ja näin tietyt kuvitukset tulivat lukevalle yleisölle tutuiksi, mistä nimitys klisee juontaa juurensa.

Sen sijaan itse puukaivertajat pysyivät pitkään tuntemattomina käsityöläisinä. Tutustuin nimettömiin puunleikkaajiin keväällä ennen työharjoittelua lukemalla Anna Perälän tutkimuksen *Tiedon ja taidon kuvat. Suomalaisten painotuotteiden puupiirroksiset ja niiden tekijät 1647 – 1713*, josta sain kuulla eri asiayhteydessä vanhan kirjasuomen kurssilla Helsingin yliopistolla.

Kun olin raastanut kirjamerestä nousevan ballerinan, tein myös itselleni 16 kappaleen edition, sillä alkuperäinen klisee jäi Tarttoon. Vedostin edition paperille, jonka tein vanhojen kirjojen sivuista. Tuntui hauskalta jättää nimetön klisee työpaikalle ja siten sulautua nimettömien puunleikkaajien historiaan.

Jenni Sundqvist, Alku, 2026,
linoleikkaus ja paperinvalmistus,
21,5 x 15,5 cm

Taidegrafiikka elää

Pitkin harjoittelua seurasin kollegoideni pitämiä opastettuja kierroksia painokulttuurin ja paperinvalmistuksen historiasta. Puhumisen lomassa he havainnollistivat kirjapainolaitteiden avulla, kuinka kuva siirtyy paperille. Tämä inspiroi taidekasvatuksen näkökulmasta sekä yhdisti teorian ja käytännön palasia toisiinsa.

Opastettujen kierrosten lisäksi työpaikalla järjestettiin askarteluiltoja, syanotypiakursseja, kirjansidontaa ja linoleikkaustyöpajoja. Tämän lisäksi alueella järjestettiin kirjamessutyylinen tapahtuma, jossa pidimme kollegani kanssa työpajaa kirjanmerkkien painamisesta miniprässillä. Kokemus lisäsi kiinnostustani taidekasvatustani kohtaan.

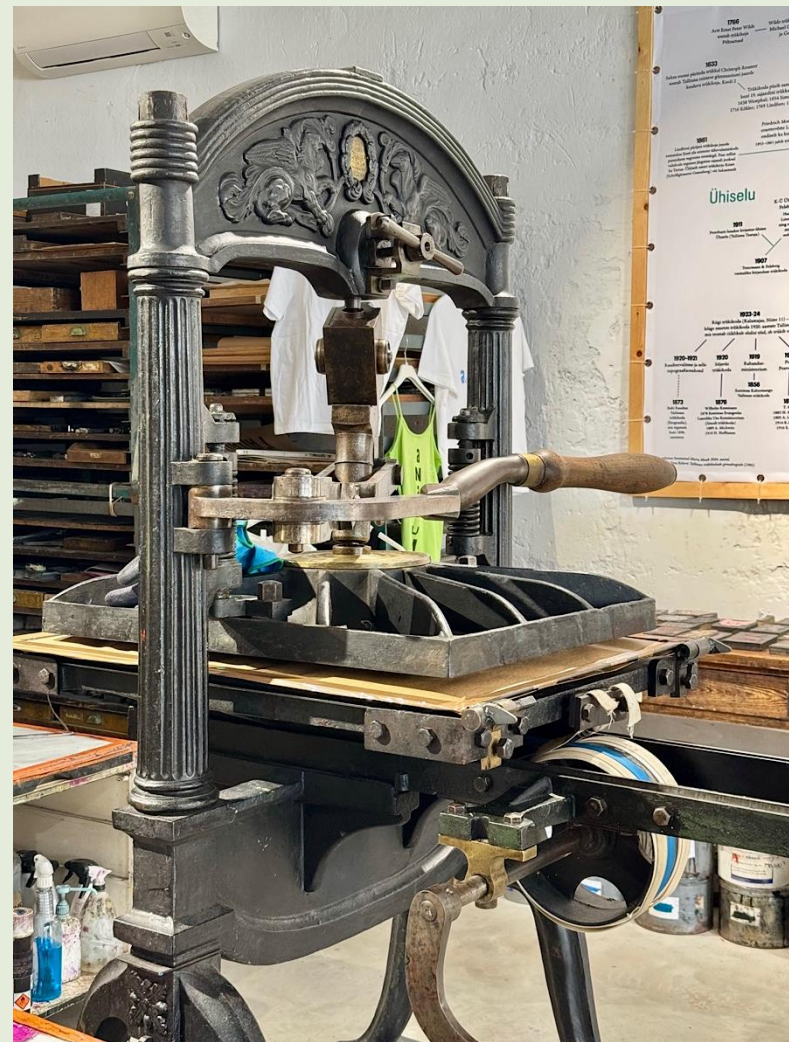

Emajõgi-projekti

Toisena suurempana projektina harjoittelun aikana oli piirtää kuusi metriä pitkä ja 20 senttiä korkea luonnos Emajõesta. Tarve luonnokselle liittyy elokuussa järjestettävään Pressfest-tapahtumaan, jota TYPA Center järjestää. Yhtenä ohjelmanumerona koko kaupunkiin levittäytyvässä taidegrafiikan tapahtumassa on bus printing, eli bussi ajaa painolaatan yli, mikä painaa kuvan paperille.

Kaksi viimeistä viikkoa käytin luonnostelemiseen ulkona ja luonnosten siirtämiseen pitkälle paperirullalle. Viimeisellä viikolla pidimme kokouksen luonnoksesta, joka jäi TYPA Centeriin painolaatan raastamista varten. Työtehtävä lisäsi kiinnostustani kuvittamista ja suureen kokoon piirtämistä kohtaan.

Koska olin aiemmin kuukauden aikana nähnyt kahvihuoneessa mimeografiaa käsittelevän zinen, tiesin, että työpaikalla on laite, jolla voi manuaalisesti kopioida. Viimeisinä työpäivinä sitten kopioin piirustusta ja sidoin sen haitarisidonnalla takaisin kuusimetriseksi joeksi. Liimasin haitarille kansilehdet ja se kulkee nyt taiteilijakirjana Emajõgi. Leikkimielinen projekti syvensi ymmärrystäni taiteilijakirjatyöskentelystä ja kirjansidonnasta, joihin tutustuin Pekka Halosen akatemian media-alalla toimimisen kurssilla keväällä ennen työharjoittelua.

Jenni Sundqvist, taiteilijakirja
Emajõgi, 2026, mimeografia,
paperinvalmistus, kohopaino,
19 x 600 cm

Eläminen Tartossa

Löysin vanhassakaupungissa sijainneen huoneeni Facebookin Foreigners in Tartu -ryhmästä. Ryhmässä oli useita eri ilmoituksia vapautuvista huoneista.

Muistaakseni lähetin ensimmäiselle viestiä: kerroin tulevani työharjoitteluun Tarttoon ja etsiväni huonetta kesäkuuksi. Hän kertoi etsivänsä lähtökohtaisesti pidempiaikaista vuokralaista, mutta lupasi palata asiaan myöhemmin keväällä.

Onnekseni huone järjestyi. Aamurutiiniani ennen töitä oli syödä aamupalaa ulkona ja luonnostella pastelliliiduilla eteen avautuvaa näkymää. Iltaisin usein istuin parvekkeella ja join teetä. Yhteiselo päävuokralaisen kanssa sujui mutkattomasti: aina ei tarvinnut sosialisoida, mutta oli kiva, että saattoi välillä vaihtaa kuulumisia.

Työpäivien jälkeen ja ulkopuolella kävin taidemuseoissa, kirjastossa, kesäteatterissa, katsoin dokumenttielokuvan virolaisesta arkkitehdista Raine Karpista, istuin Pihlaka-kahvilassa ja kävin Emajoessa uimassa. Juhannuksena kävin Peipsijärvellä.

KARL PÄRSIMÄE MÕJUVÄLI JA HENN ROODE *Heide Marie Treier*

Pärsimäe maalid on olnud teatud mõjuvõlli. Üks salapärasemaid episoodide leidis aset 1940. aastatel, kui loomingu vastu, aga see on ametlikult dokumenteerimata, esindav Pariisi maalikoolkond, mida iseloomustas individualism, rafineeritud kunst ja optilised väärtused, kinnise, omavahel kokku hoidva rühmana, lähes salajastel ekskursioonidel kunstimuuseumi fondides ja erutledes kunsti infot, mis pärines intervjuudest toonase sõpruskonna liikmetega. Nii oia Valve Janov rõhutanud, et Pärsimägi oli nende jaoks keskne. Maalijate noorem põlvkond Pärsimägi oli „enda maalijana“ omaks Pärsimäe, kes oli jäänud Tartus võitis kelle saatusest ei teatud siis veel midagi. Kes nad olid? Silvia Jõgever, Lüüdia Mark (Vallimäe-Mark), Helder Viies, Lembit Saarts ja Ülo Sooster, aga lisaks veel Kaja Kämer, Valve Moss (Janov), Henn Roode, Varmo Pirk, Helju Sarnet-Zauram, Esther Potisepp (Roode), Valdur Ohakas.

Sõpruskonnast eristub omakorda Henn Roode, kes pärast vangilaagrist naasmist³ siirdus Tallinna õppima ning külastas seal koos teiste maaliõpilastega Karl Pärsimäe sugulase Elmar Kella kutsel korduvalt Pärsimäe kunstikogu. See toimus juba 1950. aastatel. Kellal oli olnud Tallinnas majakene, kus asus „suur kollektsioon“, mida käidi korduvalt vaatamas. Praegu võib oletada, et seal asusid ka Pärsimäe Pariisist saadetud maalid, mida eksponeeriti 1939–1940. aasta kuue kunstniku näitusel.⁴

Pärsimägi's paintings have exerted a certain influence. One of the more secretive episodes took place in the 1940s, when a circle of painter friends in Tartu felt a pull towards the works of Pärsimägi, but of which there is no official record, since the level of political danger at that time was high. At a time when the freedom embodied by the Parisian school of painting, with its individualism, refined use of colour and optical values, was trampled by combative collectivism and communist ideology, the Tartu circle of friends met as a closed, tightly knit group, making secret trips to the collections of the art museum and discussing art. Today we know about this thanks to information gathered by Enn Lillemets in interviews with members of that circle. Valve Janov has emphasised that for them Karl Pärsimägi was a figure of central importance. The young generation of artists in Tartu considered Pärsimägi, who had remained in Paris and about whose ultimate fate no-one knew back then, to be "their own painter". Who were they? Silvia Jõgever, Lüüdia Mark (Vallimäe-Mark), Helder Viies, Lembit Saarts, and Ülo Sooster, as well as Kaja Kämer, Valve Moss (Janov), Henn Roode, Varmo Pirk, Helju Sarnet-Zauram, Esther Potisepp (Roode), Valdur Ohakas.

Of this circle, Henn Roode in particular stands out. After returning from a gulag³ he went to study in Tallinn and while there he, along with other painting students, repeatedly visited Pärsimägi's art collection on the invitation of the latter's relative, Elmar Kell. This was already in the Kell had a little house.

Green travel -apuraha

Paluumatkalla Tartosta Helsinkiin pysähdyin Tallinnassa. Yövyin kaksi yötä hostellissa. Pysähdystä varten minulle myönnettiin Green Travel -apuraha, jolla pyritään tukemaan ekologista matkustamista Euroopassa. Hain ja sain sen sillä perusteella, että erillisen reissun sijasta vierailen Tallinnassa osana paluumatkaani Helsinkiin.

Suunnitelmanani Tallinnaa varten oli toteuttaa alla prima -maalaus kananmunatemperalla minulle merkittävästä uimarannasta Tallinnassa. Tätä varten kävin rannalla uimassa ja luonnostelemassa ensimmäisenä päivänä ja toisena päivänä toteutin maalauksen. Maalaamisen ja piirtämisen ohessa ennätin nähdä Priit Pärnin näyttelyn ja käydä hostellin viereisessä entisessä hiilivoimalassa ja nykyisessä kulttuurikattilassa vierailuilla.

Jenni Sundqvist,
Pelgurand, triptyykki, 2026,
kananmunatemperra MDF-levylle,
60 x 150 cm